

# A nyomtatástól az elektronikus kiadásig

## Új kihívások előtt a folyóirat-előfizetési ügynökségek

*Az elektronikus folyóiratok egyre növekvő száma következtében a használó, a tudományosság, a könyvtár és a folyóirat-ügynökség új helyzetben találja magát. A dokumentumellátásra vonatkozó közkeletű vélekedéseket újra kell értékelni. Az integrált szolgáltatásokat nyújtó ügynökségeké a jövő.*

Ez a cikk az előfizetési ügynökségnek az információs láncban elfoglalt helyével és megváltozó szerepével foglalkozik, tekintettel az elektronikus dokumentumokra, különösen az online, elektronikus, teljes szövegű folyóiratokra.

Évente több mint négymillió cikket publikálnak a világon, több mint 70 nyelven. Ámbár a nyomtatott folyóirat még mindig a tudományos publikációk legelőbb és legfontosabb médiuma, az elektronikus információs rendszerek mindinkább teret nyernek. Az elektronikus médiumok és a nemzetközi hálózatok teljesen új lehetőségeket kínálnak az információk terjesztéséhez.

Igy a World Wide Web (WWW) nagy várakozásokat kelt. A használók millióit vonzotta az Internethez, a könyvtári rendszerek és adatbázisok sok eladója igyekezett Web interfészeket kifejleszteni termékeihez. Noha ezeknek az interfészeknek a funkcionalitása még kívánnivalót hagy maga után, a fejlődés nagyon is örömdetes. A használók és az információs szolgáltatók számának növekedési üteme magáért beszél. A *Password* (a német Verband der Informationswirtschaft hivatalos publikációja) szerint több mint 600 időszak kiadvány található jelenleg az Interneten. Legtöbbjük tudományos folyóirat, s ugyanazoknak a minőségi kritériumoknak felelnek meg, mint nyomtatott társaik. S aligha vitatható, hogy a hálózatra kerülő tudományos kiadványok száma tovább fog növekedni az elkövetkező években.

Tekintettel a stagnáló, sőt csökkenő költségvetésekre, a legtöbb könyvtár arra kényszerül, hogy egyre több előfizetését mondja le minden évben. Az előfizetések csökkenésének kompenzálására a kiadóknak emelniük kell árait. Ezenkívül egy kézirat beérkezésétől a tényleges kinyomtatásának pillanatáig terjedő idő rendkívül hosszú (pl. egy év a kémia szakterületén, s két év is lehet a matematikában). Számításba véve ezt a problémás helyzetet, nem meglepő, hogy a preprinteket cserélő kutatók közötti kommunikáció a WWW-n keresztül

valósul meg. Ezért mind a könyvtár, mind a kiadó e helyzet egyik megoldásának tekintheti az elektronikus folyóiratok konzorciumban való előfizetését.

A kormányzatok és alapok ugyancsak fokozott mértékben támogatják a teljes szövegű információkhoz való online hozzáférést. Erre egy példa Németországban a MEDOC (Multimedia Electronic Documents), amely a Gesellschaft für Informatik (Bonn), a Fachinformationszentrum Karlsruhe és a Springer Verlag (Heidelberg) közös vállalkozása, s a német Oktatási, Tudományos, Kutatási és Technológiai Minisztérium (BMBF) szponzorálja. A projekt célja egy teljes szövegű információs szolgálat létrehozása, amely könyvekben, folyóiratokban, konferenciaanyagokban, jelentésekben, videokazettákban stb. rendelkezésre álló, mindenféle információt nyújt egy virtuális könyvtárat képező szerverekre alapozva a számítástechnika szakterületén (bővebben: <http://medoc.informatik.tu-muenchen.de>).

A Pica (Könyvtári Automatizációs Központ, Leiden, Hollandia) – a Pica-hálózat számos hollandiai és németországi könyvtárával kooperálva – azzal a céllal kezdeményezte a WebDOC-nak nevezett nemzetközi projektet, hogy egy olyan hálózati infrastruktúra jöjjön létre, amely a használók számára lehetővé teszi a lelőhelyek megállapítását és a meglévő dokumentumokhoz való hozzáférést (bővebben: [francienv.bohemen@pica.nl](mailto:francienv.bohemen@pica.nl)).

A következőkben részletesebben foglalkozom általában az elektronikus publikálás, s különösen a teljes szöveghez való online hozzáférés néhány kulcskérdésével. Milyen hatással lesznek ezek a fejlemények a folyóirat-előfizetési ügynökségekre, és milyen szerepet játszhatnak az ügynökségek ezen a területen?

Az elmúlt öt évben sokat írtak az elektronikus kiadás lehetőségeiről, s visszatekintve valószínű, hogy 1996 egyike lesz a fordulatot jelentő éveknek az elektronikus folyóiratok történetében. Ez az az

év, amikor a legfontosabb kiadók (különösen a természet- és műszaki tudományok, valamint az orvostudomány terén) elkezdtek folyóirataikat elektronikusan is hozzáférhetővé tenni. (E cikk *melléklete* tartalmazza a jelentősebb kiadók és társaságok jelenleg vagy közelesem hozzáférhető folyóiratainak rövid áttekintését.)

Az Amerikai Csillagászati Társaság egyik tagja szerint „... a papíralapú folyóiratok eltűnnek, a csillagászati tárgyúak négy éven belül. 1998 januárjára a csillagászati referált szakirodalmának 95%-a online lesz hozzáférhetővé”. Ez vajon minden szakterületre érvényes? Imponáló gyorsasággal növekszik az Interneten terjesztett új, csak elektronikus formában megjelenő folyóiratok száma, mégis, a létező nyomtatott tudományos folyóiratoknak még mindig kevesebb mint 1%-át teszik ki. Az Európai Unió számára még a WWW megjelenése előtt készített tanulmány becslése szerint 2000-ben a tudományos folyóiratok 25–30%-a lesz elektronikus. Ez a szám csak növekedhet a Web használóbarát interfészének következtében.

Vegyünk közelebbről szemügyre néhány közkeletű feltételezést az elektronikusan publikált folyóiratok előnyeiről és hátrányairól, tekintettel a végfelhasználóra, a tudományos életre és a könyvtárra, s végül, de nem utolsósorban az előfizetési ügynökségre.

### **Az elektronikus folyóiratok jobb hozzáférést nyújtanak a folyóiratcikkekhez**

Ez az állítás föltételezi, hogy minden használónak a munkahelyén vagy otthonában hálózatra kapcsolt személyi számítógépe van. Kétségtelenül igaz, hogy az ún. fejlett országokban sok tudósnak ott áll a hálózatra kapcsolt PC-je saját íróasztalán. Ám kevésbé valószínű, hogy a diákok ugyanilyen előnyös helyzetet élveznek; ők az egyetemeknek az egyszerű használókat kiszolgáló PC-laboratóriumaira vannak utalva. Ők többnyire nem tárolhatnak semmit ezeknek a gépeknek a merevlemezein, és diszketteken kell magukkal hurcolniuk saját fájljaikat. Továbbá nincsenek feljogosítva arra, hogy szoftvereket telepítsenek ezekre a közös gépekre, s így rá vannak utalva az egyetemi számítógépes szolgálatok által nyújtott szoftverekre.

### **Az elektronikus folyóiratok gyorsak, és kényelmesen hozzáférhetők**

Mindennapi dolog, hogy a hálózat késedelmeskedik, és a válaszidő hosszú, különösen amikor az európai használó észak-amerikai telephelyeket próbál meg (európai idő szerint) délután elérni. Ráadásul egy bizonyos teljes szövegű elektronikus cikkhez csak úgy lehet eljutni tartalomjegyzékek

átböngészése révén, ha több képernyőn átküzdjük magukat. Vegyük például az IDEAL, az Academic Press szolgáltatásának a honlapját, ahol a használonak először be kell adnia a nevét és jelszavát, hogy öt képernyőn átjutva végül választhasson a kívánt cikk kivonata és teljes szövege között.

### **Az olvasók tudják, és törődnek azzal, ki adja ki a folyóiratot**

Ahogy már említettük, sok kereskedelmi kiadó hozzáférhetővé teszi folyóiratait a Weben, és sokkal többen fogják hamarosan követni példájukat. Tipikus megoldás, hogy a kiadói Web-oldalak valamilyen módon felsorolják mindazon folyóiratoknak a tartalomjegyzékeit, amelyeket elektronikus formában tesznek hozzáférhetővé, s innen a használók átkapcsolhatnak az egyes folyóiratokhoz. Az élet tényei közé tartozik azonban, hogy a használókat szakterületük minden folyóirata érdekli, nem csak egy bizonyos kiadó anyaga. Ezért jelenleg a használóknak több kiadó Web-lapjait kell áttekinteniük annak érdekében, hogy érdeklődési területüket átfogják. Ezzel szemben egy könyvtárban a felhasználó könnyen megtalálja az állványon egy adott szak minden folyóiratát. A kibontakozó WWW folyóiratrendszer, úgy látszik, megfelel a kiadók kereskedelmi érdekeinek, teljes egészében azonban nem illeszkedik a használók szokásaihoz. Ennek viszont lényeges közép- és hosszú távú hatása lehet a kiadókra is: nem termel profitot az az elektronikus folyóirat, amelyet senki sem vesz igénybe. E probléma megoldására tesznek erőfeszítéseket azok a szervezetek (főleg előfizetési ügynökségek), amelyek az elektronikus folyóiratok vonatkozásában „mindent egy helyen” szolgáltatásokat fejlesztenek ki (pl. *Blackwell's Electronic Journal Navigator*, *EBSCOhost*, *SwetsNet*).

### **Az olvasók a folyóiratoldalakat eredeti formában akarják megkapni**

A legtöbb kereskedelmi kiadó az Adobe Acrobatot és a hozzá tartozó PDF fájl formátumot használja folyóiratainak a WWW-n való bemutatásához. Ez megkívánja, hogy a használók rátegyék gépeikre az ingyen kapható Acrobat-viewert. Az Acrobat vagy más, hasonló „szemléltető” az alkalmazásával a nyomtatott oldal megjelenési formája nem változik, bár a szöveg kereshetővé válik. A dokumentum a nyomtatottra hasonlít, és a lap-számozás is megmarad (ami fontos a nyomtatott formátumra való bibliográfiai hivatkozáskor). Az elektronikus folyóiratokra vonatkozó vizsgálatok kimutatták, hogy míg a használók szívesen veszik igénybe a képernyőn az olyan navigációs lapokat, mint a tartalomjegyzék, az index és a hipertext kapcsolatok listája, akkor, amikor végül elérkeznek

a számukra érdekes, teljes szövegű dokumentumhoz, inkább kinyomtatják. Ennek több oka van. Először is a számítógép képernyője csak viszonylag kevés információt képes megmutatni. Másodszor a képernyő elolvasása néha nehéz, s erősen igénybe veszi a szemet. A kinyomtatott oldalak elvihetők, s bárhol elolvashatók.

### **Az elektronikus folyóiratok elhúznak a könyvtárak mellett, és fölöslegessé teszik őket**

Minden bizonnyal az utolsó öt évben a hálózatra fogott információs források fejlődése radikálisan megváltoztatta mind a tudósok, mind a könyvtárosok munkastílusát. Az a tény azonban, hogy az emberek nem személyesen keresik fel a könyvtár épületét, nem jelenti azt, hogy a könyvtár elvesztette volna jelentőségét. A könyvtárak sokat tehetnek, sőt tesznek is annak érdekében, hogy megkönnyítsék a használók hozzáférését az elektronikus információkhoz a hálózatban nyújtott CD-ROM-okkal, az országos szakterületi adatbázisokhoz és adattárakhoz kapcsolatot biztosító WWW-lapokkal, s Web-alapú OPAC-ok kifejlesztésével a zavartalan információ-visszakeresés érdekében. Továbbá a könyvtáraknak van egy másik, nagyon fontos szerepük az elektronikus publikáció színpadán. Míg az ingyenes Internet-folyóiratokhoz bárki hozzáférhet a könyvtár közvetítése nélkül is, az előfizetett folyóiratok speciális, személyes törődést kívánnak a kiválasztás, a beszerzés, az előfizetési díjak átutalása, a jelszavak kiadása stb. terén. Nem szólva arról, amikor olyan közvetítők lépnek a piacra, mint például a Blackwell's és a Swets, és megbízható szolgáltatásokat kínálnak az elektronikus folyóiratokkal kapcsolatban, elengedhetetlen, hogy e szolgáltatásokat a szervezetben belül egy olyan központi információs központ kezelje, mint a könyvtár.

### **Az elektronikus folyóiratok megtakarítást jelentenek a könyvtárak**

A legtöbb kiadó továbbra is a nyomtatott formát tekinti az előfizetési díjak elsődleges forrásának, és a könyvtáraktól az előfizetési díjon felül annak 10–15%-át kéri, ha az elektronikus verzióra is igényt tartanak. Csak kevés kiadó kínálja az elektronikus folyóiratokat mint önállóan előfizethető egységeket.

### **Az elektronikus folyóiratok tárolása és terítése olcsó vagy ingyenes**

A teljes szövegű folyóiratok helyi őrzése esetén az adatok meglehetősen költséges tárolása jelentheti a legnagyobb problémát, amivel a könyvtárak szembe kell néznie. Noha a lemezen való tárolás

költségei folyamatosan csökkennek, mindenképpen meg kell teremteni annak feltételeit, hogy sok használó egyidejűleg és bármikor hozzáférhessen valamennyi folyóirathoz, s nem szabad alábecsülni azokat a kiadásokat, amelyek ennek hardver-, hálózati és szoftverkövetkezményeiből fakadnak.

### **Az elektronikus folyóiratok fölöslegessé teszik az előfizetési ügynökségeket**

Az előfizetési ügynökségek folyamatosan a szolgáltatások széles választékát kínálják a könyvtáraknak. Ezek főként a nyomtatott folyóiratokkal kapcsolatosak, de növekvő mértékben jelentkezik az információs technológiára alapozott olyan szolgáltatások is, mint az automatizált sorozatkezelő rendszerek vagy a tartalomjegyzék-adatbázisok (pl. a Blackwell's kapcsolata az UnCoverhez, a SwetScan tartalomjegyzék-szolgáltatása). Adminisztrációs szempontból az előfizetési ügynökség szerepe többé-kevésbé változatlan marad. A folyóirat-ellátók megmaradnak, mert kényelmetlen adminisztrációt jelent, s ezért túl költséges a könyvtárak számára, hogy minden kiadóval külön-külön lépjenek kapcsolatba. Nincs ok feltételezni, hogy a könyvtárnak kényelmesebb lesz az elektronikus korszakban kiadók százaival egyenként foglalkozni, mint volt tegnap és ma a nyomtatás korában. Mint már említettük, némely ügynökség máris elindított egy ún. *mindent egy helyen* beszerzési szolgáltatást az elektronikus folyóiratok terén, egységes használói interfésszel és egyetlen jelszóval a különböző kiadók elektronikus publikációihoz, ami nagyon hasonlít ahhoz, amit a nyomtatott folyóiratok tekintetében nyújtanak. Ez a stratégia természetesen abból a feltételezésből indul ki, hogy a kereskedelmi folyóiratok továbbra is létezni fognak, s nem fogják teljes mértékben felváltani őket az Internet ingyenes információs szolgáltatásai.

### **Hogyan birkóznak meg az előfizetési ügynökségek az új helyzettel?**

Már céloztunk arra, hogy az előfizetési ügynökségek tovább játsszák információközvetítő szerepüket az elektronikus publikálás birodalmában is. Így az ügynökségek megpróbálják segíteni a könyvtárosok munkáját azzal, hogy minden elektronikus folyóiratot egyetlen helyen lehet előfizetni és megkapni. Az ügynökség a könyvtáros aktív partnerévé válik, aki segíti őt adminisztrációs teendőiben és a hozzáférés módszereiben (jelszavak elosztása, licencek kezelése, a végfelhasználói hozzáférés és nyomtatás megszervezése), valamint elvi ügyek eldöntésében (archiválás, a használat dokumentálása, a beszerzési módszerek optimalizálása).

Új szolgáltatásunkat, a SwetsNetet a Weben kínáljuk olyan népszerű böngészőprogramokkal, mint a Netscape és a Mosaic. A teljes szövegek vagy az ügynökségek szerverein vannak tárolva, vagy a kiadók szerverein férhetők hozzá speciális gateway-ken keresztül (a választódó a hálózattól, a képminőség főként a használók gépeinek kapacitásától függ stb.).

Fontos jellemzők még:

- egyetlen forrásindex számos folyóirat számára;
- a szolgáltatásban szereplő elektronikus folyóiratok központi katalógusa;
- a hozzáférés különböző szintjeinek kínálata: tartalomjegyzékek, kivonatok, teljes szövegek;
- folyóiratokat átívelő keresés (boole-i logika, kulcsszó, szerző stb. szerint; rangsorolás, szinonimák, intelligens keresés stb.);
- a szolgáltatás valamennyi, vagy csak az előfizetett folyóiratokban való keresést teszi lehetővé;
- profil szerinti keresés, figyelőszolgálat;
- az állományok megjelölése;
- egyszerűsített jelszókezelés;
- a WWW-környezet biztosítása (böngészők, formátumok);
- a jövőben az egyes cikkekhez való hozzáférés megfizetése a megtekintés/használat függvényében;
- technikai segítségnyújtás.

Kereső képernyőket, tartalomjegyzékeket és bibliográfiai információkat kínálnak HTML-ben, teljes szövegekkel együtt Adobe mobil dokumentumformátumban (PDF = Portable Document Format), vagy megegyezés szerint más formátumban. A hozzáférést csak jogosult használóknak engedik meg: azoknak, akik a címekre előfizettek, vagy akikre a licenc kiterjed. Az ellenőrzés jelszavakkal és azonosító számokkal történik. A kiadók-nak is előnyös, ha folyóiratcímeik szerepelnek a mi katalógusunkban, és tartalomjegyzékeik a folyóirat-információk növekvő adatbázisában.

Így az elektronikus kiadványok folyamatban lévő integrációja lényeges szerepet játszik a folyóiratok terén szolgáltatásokat nyújtó ügynökségek, köztük a Swets szemszögéből. A projekteknél való részvétel lehetőséget ad arra, hogy kiértékeljék, hol és hogyan kell az új technológiákat innovatív módon és hatásosan alkalmazni. Ezért a Swets aktívan részt vesz a dokumentumellátás több kísérleti projektjében. Példaként érdemes megemlíteni az OMNIS/Myriad és az ACORN projektet.

Az OMNIS/Myriadt a Münchener Műszaki Egyetem a Swets & Zeitlingerrel kooperálva indította meg azzal a céllal, hogy a matematika és a számí-

tástechnika terén teljes szövegű tárolást és cikkelátást valósítson meg. Hosszú távon a projekt egész Bajorországra kiterjed. Mi az elektronikus hordozón lévő tartalomjegyzékeket bocsátjuk a projekt rendelkezésére.

Az ACORN (Access to Course Readings via Networks) elektronikus hozzáférést teremt a kötelező olvasmányok teljes szövegéhez a Loughborough-i Egyetem hallgatói számára. E szolgáltatás révén a szükséges anyag bármikor bárkinek a rendelkezésére áll, aki hozzáférhet az egyetemi hálózathoz. A Swets a projekt keretében szerzői jogi ügyekben tartja a kapcsolatot a kiadókkal.

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a „mindent egy helyen” gondolata és az „elektronikus áruház” koncepciója egyaránt az integrációt célozza meg: a publikációk nyomtatott és nem nyomtatott teljes szövegét összekötni a hivatkozásokkal, az elektronikus tartalomjegyzékekkel csakúgy, mint a különböző kiadók és szakterületek tartalmi kivonataival. Az információt egyként lehet tárolni a folyóirat-ügynökség, a kiadó vagy a szolgáltató szerverén, s hipertextes kapcsolatok fűzik a külső dokumentumokhoz. Az adatok tárolása és rendelkezésre bocsátása mellett olyan lényeges elemekből, mint a licencelés, használói hozzáférés, számlázás tevődik össze az a mindent átfogó szolgáltatás, amelyet mi a kiadó és a könyvtár közötti közvetítőként ajánlunk vevőinknek. Nem is kell mondani, hogy ez a szüntelen fejlesztést és az innováció állandó folyamatát feltételezi annak érdekében, hogy ügyfeleink igényeinek kielégítésére hasznosítsuk az új technika lehetőségeit. Ezért a leghatározottabban készen állunk arra, hogy megfeleljünk azoknak az izgalmas kihívásoknak, amelyeket az elektronikus korszak még tartogat számunkra.

## Irodalom

- [1] Password – Praxisberater für elektronische Informationsbeschaffung, 1996. 3. sz.
- [2] Pricing, Terms and Conditions for Full-Text Electronic Journals. = Springer Verlag, Heidelberg, dekemp@springer.de
- [3] Information on MEDOC: <http://medoc.informatik.tu-muenchen.de>
- [4] Information on WebDOC: francienv.bohemen@pica.nl
- [5] Electronic Information Intermediaries – Executive Summary – Study undertaken by DJB Associates. = Serials, 9. köt. 3. sz. 1996.
- [6] COX, J.: Towards the electronic library: meeting the challenge. = Serials, 9. köt. 2. sz. 1996. p. 163–169.

## Melléklet

A jelentős kiadók és társaságok előfizethető és meghirdetett elektronikus folyóiratai  
(Áttekintő táblázat)

|                      | <b>Academic Press</b><br><br>URL: <a href="http://www.apnet.com">http://www.apnet.com</a> | <b>American Institute of Physics</b><br><br>URL: <a href="http://www.aip.org">http://www.aip.org</a> | <b>American Mathematical Society</b><br><br>URL: <a href="http://www.ams.org">http://www.ams.org</a> | <b>American Mathematical Society</b>                  | <b>American Physical Society</b><br><br>URL: <a href="http://www.aps.org">http://www.aps.org</a> | <b>American Society for Biochemistry and Molecular Biology</b><br>URL: <a href="http://www.jbc.stanford.edu">http://www.jbc.stanford.edu</a> |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A folyóirat(ok) neve | Minden folyóirat (178)                                                                    | Applied Physics Letters Online                                                                       | J AMS, Mathematics of Computation, Proc AMS, Transactions of the AMS                                 | Conformal Geometry and Dynamics Representation Theory | Physical Review Letters Online                                                                   | Journal of Biological Chemistry                                                                                                              |

|                      | <b>Association of Computing Machinery</b><br>URL: <a href="http://www.acm.org">http://www.acm.org</a> | <b>Blackwell Science</b><br>URL: <a href="http://www.blacksci.co.uk">http://www.blacksci.co.uk</a>               | <b>Chapman &amp; Hall</b>                 | <b>Chapman &amp; Hall</b>                                                                               | <b>Cambridge University Press</b><br><br>URL: <a href="http://www.cup.cam.ac.uk">http://www.cup.cam.ac.uk</a> |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A folyóirat(ok) neve | Transactions on Design TODAES<br>Journal of Experimental Algorithm JEA                                | Minden folyóirat (a használt rendszer: Steamline, a tervek szerint 125 folyóirat jelenik meg 1996 szeptemberére) | Online Journal of Current Clinical Trials | Minden folyóirat (1996-ra meghirdetve); jelenleg előfizethető: 7, köztük a Journal of Materials Science | Electronic Protein Science                                                                                    |

|                      | <b>Carfax Publishing</b><br><br><a href="http://www.carfax.co.uk">http://www.carfax.co.uk</a> | <b>CRC Press</b><br><br><a href="http://www.crcpress.com">http://www.crcpress.com</a>                                      | <b>Current Biology</b> | <b>Institute of Electrical Engineers</b>                                                                       | <b>Institute of Electrical and Electronic Engineers</b><br><a href="http://ieee.org">http://ieee.org</a> |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A folyóirat(ok) neve | 20 folyóirat                                                                                  | Critical Reviews in Analytical Chemistry<br>Journal of Fourier Analysis and Applications<br>Journal of Soil ContaminationJ | Minden folyóirat       | A tervek szerint minden folyóirat; jelenleg előfizethető az Electronics Letters és az Online + IEE Proceedings | Proceedings Transactions on Semiconductor Technology Modeling and Simulation                             |

|                      | <b>ELSEVIER</b><br>URL: <a href="http://elsevier.com">http://elsevier.com</a>                        |                            |                         |                |             |               |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------|----------------|-------------|---------------|
| A folyóirat(ok) neve | Minden folyóirat: az 1200 közül bármelyiket ki lehet választani, de sok folyóirat-ra kell előfizetni | Nuclear Physics Electronic | Immunology Today Online | Vaccine Online | Gene-Combis | New Astronomy |

|                      | <b>ELSEVIER</b>                |                          |                                                |                           |                                                |
|----------------------|--------------------------------|--------------------------|------------------------------------------------|---------------------------|------------------------------------------------|
| A folyóirat(ok) neve | Tetrahedron Information System | Reviews on Cancer Online | Electronic Features (11 folyóiratot tartalmaz) | Intelligent Data Analysis | EPSL Online Earth and Planetary Science Letter |

|                      |                                                                                    |                                                                                                   |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                             |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | <b>Institute of Physics</b><br><a href="http://www.iop.org">http://www.iop.org</a> | <b>John Hopkins University</b><br><a href="http://www.press.jhu.edu">http://www.press.jhu.edu</a> | <b>Kluwer</b><br><a href="http://www.wkap.nl">http://www.wkap.nl</a> | <b>Oxford University Press</b><br><a href="http://www.oup.co.uk">http://www.oup.co.uk</a>                                                                                                                                | <b>Rapid Science</b><br><a href="http://www.itp.thomson.com:2345/rapid.html">http://www.itp.thomson.com:2345/rapid.html</a> |
| A folyóirat(ok) neve | Minden folyóirat (összesen 31, jelenleg 13 előfizethető)                           | Mind a 40 folyóirat; a MUSAE projekt                                                              | Machine Learning Online                                              | Nucleic Acids Research Online<br>Human Molecular Genetics (1996 októberétől)<br>Neurocase (multimédiás folyóirat)<br>Medical Image Analysis (multimédiás folyóirat)<br>Human Reproduction Update (multimédiás folyóirat) | 24 folyóirat<br>Current Opinion in Clinical Medicine                                                                        |

|                      |                                                                                           |                                             |                                                |                               |                                                                                                    |                                                                                         |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | <b>MIT Press</b><br><a href="http://www.mitpress.mit.edu">http://www.mitpress.mit.edu</a> |                                             |                                                |                               | <b>Sigma Theta Tau Intn'l</b><br><a href="http://stti-web.iupui.edu">http://stti-web.iupui.edu</a> | <b>John Wiley &amp; Sons</b><br><a href="http://wiley.com">http://wiley.com</a>         |
| A folyóirat(ok) neve | Chicago Journal of Theoretical Computer Science                                           | Journal of Functional and Logic Programming | Studies in Nonlinear Dynamics and Econometrics | Journal of Contemp. Neurology | Online Journal of Knowledge Synthesis for Nursing                                                  | Journal of Image Guided Surgery<br>Electronic Journal of Theoretical Chemistry EJTC (E) |

|                      |                             |                              |                                                                                                              |                                                                                                                                         |                                                                                                                                           |
|----------------------|-----------------------------|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      | <b>Taylor &amp; Francis</b> | <b>Churchill Livingstone</b> | <b>HNOnline</b><br><a href="http://www.med.uni-muenchen.de:80/hno">http://www.med.uni-muenchen.de:80/hno</a> | <b>Deutsche Mathematiker-Vereinigung</b><br><a href="http://www.mathematik.uni-bielefeld.de">http://www.mathematik.uni-bielefeld.de</a> | <b>European Mathematical Society</b><br><a href="http://www.cs.brown.edu/publications/Jgaa">http://www.cs.brown.edu/publications/Jgaa</a> |
| A folyóirat(ok) neve | 16                          |                              | HNOnline                                                                                                     | Documenta Mathematica                                                                                                                   | Journal of Graph Algorithms and Applications                                                                                              |

Beérkezett: 1997. VII. 18-án.

Fordította: Papp István

## A dokumentumrendelés egyszerűsítése a British Librarnél

A könyvtárosok és az információs szakemberek többsége jól ismeri a British Library's Document Supply Centre (BLDSC) szolgáltatásait, hiszen a világ minden tájáról érkeznek ide kölcsönzésre és másolatküldésre vonatkozó megrendelések. A Venefica Systems által kifejlesztett *WinForm* nevű program a BLDSC ARTTel és ARTEmail online megrendelő rendszereihez nyújt automatikus kapcsolódási lehetőséget. A program használata nagyon egyszerű, de feltételezi, hogy a felhasználó ismeri a BLDSC szolgáltatásait. Külön megrendelőlap van a könyvekre, konferenciaanyagokra stb.-re, ami segíti a helyes kitöltést. Egyszerre 20 megrendelés továbbítható.

A WinFormnak jelenleg két változata van: az egyik egy modemén keresztül közvetlenül az ARTTel rendszerhez csatlakozik, a másik export fájlt továbbít az ARTEmail rendszerbe. A megrendeléseket megfelelő statisztikák vezetése kíséri.

A WinForm továbbfejlesztésének főbb irányai: a telenet használata a British Libraryhez kapcsolódáshoz, adatbázis-kezelés a statisztikák feldolgozásához, lehetőség bibliográfiai adatoknak más adatbázisokból történő átvételére.

A rendszer ára 58 GBP, megrendelhető a Venefica Systemsnél (+44 1267 253334).

/BL document supply made simpler. = Information World Review, 126. sz. 1997. június, p. 29.)